

*Geeske Bandringa, Chicago to
K. Jansen, Pieterburen, Groningen the Netherlands*

Addressed to:
Mr. Klaas Jansen
(c/o) Mr. Schoenmaker
Pieterburen, Municipality Eenrum
Province of Groningen, The Netherlands

Chicago, October 3, 1884

Dear Friends!

Since I promised to write you once we were in America, I will now keep my promise.

As you know, we left on May 3rd. We did not have good weather at sea; mostly storms and thunderstorms; at times the waves came right over the ship. There were seven hundred people on board.

I was very seasick. Derkje was always good; Tromp was just a little seasick and so was my brother Mense, but it did not bother Pebe and Derkje. For fourteen days we were at sea and for two days and two nights we were on the train. On Wednesday night we arrived in Chicago. My brother was at the station to pick us up. There was much happiness, can you imagine! Everyone was still in good health.

The following Saturday we were married and Tromp went to work at a blacksmith the following Monday. He worked there for a few weeks, but he did not like it there. There were fifteen workers there and he couldn't understand a single one. He left there and he now works in a factory with at least two hundred Hollanders. He has to finish doors and windows. He likes that better and he can work all winter, and that is nice; he earns a decent wage.

Derkje lives with us. She does sewing in a factory; at least a hundred boys and girls are working there; very busy there. She is only five minutes from home and at noon she comes home to eat. She has bought a machine for 26 dollars, that's sixty-eight guilders in Dutch money, because she also does sewing work at home.

I am always by myself during the day; sometimes the day is very long, but

*Geeske Bandringa, Chicago to
K. Jansen, Pieterburen, Groningen the Netherlands*

when I am bored, I go to the city and windowshop in the big stores. We do like it here, but it would be better if Mother, Brother and Sister were here too. They might be coming here this spring, but if they don't come, then we will come back to Holland. I hope that we will not always remain separated from each other during the time that God will grant us life.

My Brother Pebe found work in Londeel at a farm, about an hour from Chicago. He earns 26 dollars per month, as well as board. That is 60 guilders in Holland, so that is all right. Brother Mense went to Rozeland north of here, also to a farmer; he is the brother-in-law of my brother Derk. Mense earns 22 dollars per month.

Oh Jantje, this is such a big city, you won't believe it. They say that there's hardly an end to it; and the houses are so big. I have seen houses with at least three hundred windows. If you were here, you would really be amazed. They say that there are eleven thousand Dutch people in Chicago. We live in a large house. The landlord rents out seven rooms in the house, and he lives here too. We live next to him. It's all Dutch people that live in this house. And we see so many strange faces: coalblack men and women and children, and Chinese as well. And that's a strange sight too: the men wear long braids and have their hair just like the women. They all wear light colored clothing. Most of them walk around totally in white. Derkje wears white clothing too.

It is not as healthy here as it is in Holland; hardly ever do I feel all right. According to the doctors I have difficulty with the air; I've had different medicines. Tromp and Derkje can stand it better, they're always quick. They say that after I've been here longer, it will get better. Well, I hope so, because health is worth everything. You appreciate that when you're sick.

A pound of coffee costs here 25 cents, that is the best; a pound of white sugar costs 8 cents; a pound of sugar cubes (?) is 20 cents; a pound of flour 4 cents, a pound

*Geeske Bandringa, Chicago to
K. Jansen, Pieterburen, Groningen the Netherlands*

of the best butter 20 cents, sometimes 14 cents; a pound of salt 1 cent, a dozen eggs (that's twelve) costs 20 cents; they eat eggs here every day. A pound of raisins costs 3 cents, a pound of (baking) soda costs two cents; a piece of soap seven cents, very big pieces; there is no soft soap here. Beef costs 6 cents per pound; liverwurst 10 cents per pound; smokedmeat costs 20 cents per pound; (round) steak 15 cents, a bag of potatoes costs 60 cents, they are good here; carrots, turnips, kale, apples, pears that's all available here, and also other vegetables we have never seen before. There is lots to eat and drink here.

We live only three steps away from the train rails; the trains fly past our door, sometimes three or four beside each other. Eighty trains pass here every day and they are very long, sometimes even sixty or seventy cars long; it just does not stop for a moment. Oh, such a noise; sometimes fit to awake the dead!

We live about ten minutes from the Church. We do not have a Pastor at the moment, but they have called one, Rev. Ekster, I don't quite know where he lives. Last Sunday he preached here, and that was good. I hope he will accept the call.

How are you? Is everything still the same? Is Rev. Huizinga all right? And how are Derk and Griet, we would really like to know.

Last week we received a letter from de Wind; she is well. De Wind is working as a tailor again. Henderikje works for English people and Evert went away again to study. Twice now Derkje has received a letter and a portrait of Willem van Molzen; he wants to come to her, but she doesn't feel like it. A few times she has had a date; he is a handsome man of 22 years; he works with Tromp. His Father is a blacksmith and an elder of our church; he is a God-fearing young man.

The people here are quite nice; they are not stuck-up. How are Pieter and Aagtje? Does Pieter still know that we have been to your place, or has he forgotten? Derkje and I often still talk about you, and the fact that you were so nice to us. We thank you for that. We have it much better now than the time were with Griet. I am my own person now and I do not have to look up to anybody. Tromp

*Geeske Bandringa, Chicago to
K. Jansen, Pieterburen, Groningen the Netherlands*

never tells me anything; whatever I do is always fine with him. I am free and am not sorry that I married. The three of us are doing well here. However, if Mother does not come her, than I hope that we will come back to Holland.

With God's blessing we are reasonably healthy, and we hope that you will receive this letter in good health.

Sincere greetings from your friend

Geeske Bandringa

Greetings also from Tromp and Derkje.

Write back soon. Greetings to Aafke Postema and Willem Loffers,
Gutenger, Griet kampenga. Greetings also to Broekema and Maaike.

I will write our address on a piece of paper.

Our address is: L. Tromp, 475 Blue Island Ave., Chicago, Illinois, North America

We soon expect a letter from you in return, and then we will write again too.

Greetings from me.

Your friend Derkje Bandringa

Greetings to all of you. Goodbye! Pieter

I have been wanting to write you, but I just don't get around to it. Please let Epe Jansen read this letter too. Today is my birthday; 25, that is twenty-five in English. We'll drink some good chocolate milk on it. Pretty soon I will write a letter too.
Greetings from L. Tromp.

Geeske Bandringa, Chicago to K. Jansen, Pieterburen, Groningen the Netherlands

Addressed to:

De Heer Klaas Jansen

Mr. Schoenmaker te

Pieterburen, gem. Eenrum

Provincie Groningen, Nederland

Chicago, den 3 October 1884

Waarde Vrienden!

Daar ik U beloofd heb dat ik U altijd nog eens schrijven zou wanneer wij in Amerika waren, zal ik nu aan mijn belofte voldoen.

Zoo als gij weet zijn wij den 3den Mei vertrokken. Wij troffen geen mooi weer op zee; het was meest storm en onweer; de baren (*golven*) sloegen soms over het schip. Wij waren zeven honderd man aan boord.

Ik be slim zeeziek geweest, Derkje was altijd even vlug, Tromp heeft een beetje zeeziek (*ge*)weest en mijn Broeder Mense ook, maar Pebe en Derkje konden er op best tegen. Wij hebben veertien dagen op zee (*ge*)weest en twee dagen en nagten in de trein. Wij zijn op Woensdag avond in Chicago aangekomen. Mijn Broeder was al bij het station om ons af te halen. Dat was een blijdschap dat kunt ge denken. Ze waren alle nog gezond.

Des Zaterdags daarop zijn we getrouwd en Tromp is Maandag daarop al aan 't werk (*ge*)komen bij een Ijzer(?) smid; daar heeft hij een week of wat gewerkt, maar daar voldeed het hem niet best; ze waren er vijftien knechten en er was niet één die hij verstaan kon. Dat was lastig, die taal dat is wat. Toen is hij daar weggegaan; nu werkt hij op een sjop (*shop*), daar zijn wel twee honderd Hollanders op dat sjop (*shop*), daar

moet hij deuren en vensters glad schaven. Daar voldoet het hem beter en heeft hij de heele winter werk. Dat is mooi niet waar, hij verdient tamelijk goed geld.

Derkje is bij ons, die gaat ook op een sjop (*shop*) te naaien; daar zitten zo wel honderd jongens en Meisjes te naaien, dat is daar ook een drukte. Ze is maar vijf minuten van huis en komt 's middags thuis te eten. Ze heeft ook een Meziene (*Machine*) (*ge*)kregen voor 26 dollar, dat is acht en zestig gulden na Hollands geld, want ze krijgt ook naaien thuis, dat maakt ze dan tussentijd.

Ik ben daags altijd alleen; de dag valt mij wel eens lang, maar als het mij verveelt ga ik de stad wat in en bezie de groote winkels. Wij mogen hier wel wezen maar als Moeke, Broeder en Zusje hier ook waren, waren wij hier liever. Het kan wezen dat ze in 't voorjaar wel bij ons komen, maar zoo niet, dan komen wij bij welzijn weer in Holland. Ik hoop niet dat wij altijd van elkander gescheiden blijven zoo God ons nog wat in het leven spaart.

Mijn Broeder Pebe is aanstond te Londeel (*ge*)komen bij een farmer, dat is een uur van Chicago. Hij verdient 26 dollar in de maand en de kost, dat is in Hollands geld 60 gulden dus dat is goed. Broeder Menze is naar Rozeland (*ge*)komen, ook bij een farmer; bij een zwager van mijn broer Derk die verdient in de maand 22 dollar in de Noord.

O Jantje wat is het hier een groote stad, dat kunt ge nooit geloven. Ze zeggen dat er haast geen eind aan is en wat groote huizen. Ik heb huizen gezien daar waren wel driehonderd glazen in. Als ge hier eens waard, zoud ge raar opzien; er wordt gezegd dat hier in Chicago elf duizend Hollanders zijn. Wij wonen hier in een groot huis; de huisbaas verhuurt hier zeven kamers in dit huis daar we wonen, hij woont hier zelf ook. wij wonen naast haar; het zijn hier allemaal Hollanders in dit huis. En wat ziet men hier vreemde gezichten: pikzwarten mannen en vrouwen en kinderen, en Chinezen zijn hier. Dat zijn ook vreemde gezichten, die mannen dragen lange vlechten en 't haar net als vrouwen. Ze zijn hier allemaal ligt in de klee. De

meesten loopen geheel in 't wit. Derkje draagt ook al een wit kleed.

Het is hier niet zo gezond als in Holland; ik ben haast nooit goed in orde; de dokters zeggen dat ik niet over deze luchtgesteldheid kan. Ik heb al verscheiden dranken (*ge*)had. Tromp en Derkje kunnen er beter tegen, die zijn altijd even vlug. Ze zeggen als ik hier wat langer geweest ben wordt het beter; nu dat hoop ik want de gezondheid is alles waard. Dat wordt men gewaar wanneer men ziek is.

Een pond koffie kost hier 25 cent, dat zijn besten, pond witte suiker 8 cent, pond klontjes(?) 20 cent, pond meel 4 cent, pond boter 20 cent, de beste, ook wel 14 cent, pond zout 1 cent, duzel(doen) eieren, dat is twaalf, 20 cent; die eet men hier alle dagen. Pont krenten 3 cent, pond soda twee cent, stuk zeep zeven cent, hele dikke stukken; groene zeep is hier niet. Rundvlees 6 cent pond, leverworst 10 cent pond, rookvlees 20 cent pond, raansteek(?) 15 cent pond, zak aardappe;s 60 cent; die zijn hier best; wortels, knollen, boerkoel.....ronkels(?) appels, peeren is hier alles haast te krijgen en vele andere groenten dat wij nooit eerder (*ge*)zien hadden. Men heeft hier best van eten en drinken.

Wij woonen maar een tree of vijf van spoor; de treinen vliegen aan onze deur langs, soms drie en vier regels naast elkander. Hier gaan alle dagen tachtig treinen voorbij en zulke lange einden, er zijn soms zestig en zeventig treinen achter, het staat geen oogenblik stil. Och wat een drukte, men kan soms niet hooren of zien. Wij woonen zoo wat tien minuten van de Kerk. Wij hebben op 't heden geen Dominie, maar ze hebben één beroepen, Dominie Ekster; ik weet niet goed waar hij staat. Hij heeft hier verleden Zondag gepreekt, dat was een beste; ik hoop dat hij het beroep maar aan neemt.

Hoe gaat het bij U? Alles nog bij het oude? Gaat het goed met Domeni Huizinga? En hoe gaat het Derk en Griet, daar zijn wij nieuwsgierig naar. Wij hebben verleden week een brief van de Wind (*ge*)kregen; het ging haar goed. De Wind deed het kleermaken weer. Henderikje diende bij Engelse menschen en Evert

Ik had al eens willen schrijven, maar kom er vaak nieuw gauw aan toe. Wel, laat Epe Jansen die brief ook maar eens lezen in G.....weer zoo goed in doe. Ik ben vandaag jarig, 25, dat is in 't Engels twenty vijf. Wij drinken er nog eens wat lekkere Chocolate op. Wij hebben onze „„„„„nog goed. Ik zal ook eens spoedig eens een brief schrijven. Gegroet van L. Tromp.

Chicago den 3 October 1884

Waarde Vrienden!

Daar ik u beloofd heb dat ik u altijd
nog eens schrijven zou. wanneer wij in
Amerika waren. Hal ik nu aan mijn
belofte voldoen, Zoo als gij weet zijn wij
den 2den Mei vertrokken wij troffen geen
moor weer op zee het was meent storm en
on weer de baren sloegen soms over het schip
wij waren zeven honderd man aan boord
of den slim zeeziek weert, Dertje was al
tijd even vlieg, Tromp heeft een beetje zee ziek
weert en mijn Broeder Menze ook maar Bebe
en Dertje konden er op best tegen, wij hebben
veer tien dagen op zee weert en twee dagen
en nachten in de trein, Wij zijn op woensdag
avond in Chicago aan gekomen, Mijn Broeder
was al bij het Station om ons af te halen
dat was een blijdschap dat kunt ge denken
ge waren alle nog gezond, des Zaterdag daer
op zijn we getrouwd en Tromp is maandag
daar op al aan ^{wak} komen bij een Eyjere smid

daar heeft hij een ween of wat gewerkt maar
daar voldeed het hem niet best ze waren er vijf
dien knegten en er was niet een die hij verstaan
kon. Dat was lastig, die taal dat is wat,
Toen is hij daar weg gaan om werkt hij op
een ijop daar zijn wel twee honderd Hollanders
op dat ijop daar moet hij deuren en vensters
glad schaven daar voldeed het hem beter en
heeft hij de hede winter werk dat is meer niet
waar, hij verdient tamelijk goed geld,
Dortze is bij ons die gaat ook op een ijop te
naagen daar zitten ze wel honderd jongens en
Meisjes te naagen dat is daar ook een drukte
ze is maar vijf menschen van huis en komt
omidags thuis te eten, ze heeft ook een oberien
kregen voor 26 dollar dat is achten zestig gulden
na Hollandse geld want ze krijgt ook naagen in
huis dat maakt ze dan vurschen tijd, ik ben daar
al tijd alleen de dag valt mij wel een lang
maar als het mij ver veelt ga ik de stad wat
in en bezie de groote winkel, Wij mogen hier
wel wesen maar als Moete Brader in Lusse
hier ook waren waren wij hier liever

het kan wesen dat ze in 2 roere jare wel bij ons
komen maar zoo niet, dan komen wij bij wel.
zijn weer in Holland ik hoop niet dat wij altyd
van elkanter gescheiden blijven zoo God ons nog
wat in het leuen spaart, Mijn Broeder Pebe is
andere de Londeel komen bij een farmer dat is
een man van Chicago, hij verdient 26 dollar in
de maanden de kost dat is in Holland's geld 66
gulden dus dat is goed, Broeder Abente is naar
2 Roseland komen ook bij een farmer bij een
zwager van mijn Broer Dirk die verdient in
de maand 22 dollar in de kost, O Jantje wat
is het hier een groote stad dat kunt ge nooit
geloven ze zeggen dat er haast geen eind aan is
en wat groote huizen ik heb huizen gezien daar
waren wel drie honderd glozen in als ge hier eens
waart zoud ge zeer op zien er word gezegd dat
hier en Chicago elf duizend Hollanders zijn
wij wonen hier in een groot huis de huishoud
overhuurt hier zeven kamers in dit huis daar we
wonen, dag woont hier zelf ook wij wonen naast
haar het zijn hier al te maal Hollanders in dit
huis, en wat ziet men hier vreemde gezigten

pik zwarte manen vrouwen en Kinder, en
Chinezen zijn hier dat zijn ook vreemde ge-
sichten die mannen dragen lange vlagten en
haar net als vrouwen ze zijn hier al te maal
ligt en de Klee de meesten loopen geheel in
witte Dertje draagt ook al een wit Klee, Het
is hier niet zoo gezond als in Holland ik ben
haast nooit goed en orde, de dokters zeggen dat
ik niet over dese lucht gesteldheid kan ik heb al
verschillen dranken had, Tromp en Dertje Kunnen
en wel tegen die zijn altijd even slug ze zeggen
dat ik hier wat langer geweest ben word het beter
nu dat hoop ik want de gezondheid is allernaad
dat word men gewaar van neer men ziek is,
pont Koffij kost hier 25 cent dat zijn berten, pont
witte suiker 8 cent, pont Blontjes 20 cent, pont
meel 4 cent, pont boter 20 cent de boter ook wel
14 cent, pont zout 1 cent, durel eijer dat is twaalf
20 cent, die eet men hier alle dagen, pont Orenten
8 cent, pont Tode twee cent, Hout Zeep zeven cent
hule dide staken, groene zeep is hier niet
Rundvles 6 cent pont, leverworst 10 cent, pont
roosvles 20 cent pont, raanstek 15 cent pont,
Zak aardapels 60 cent die zijn hier best, wotels
knollen boershoel moer rontkels appels peeren
is hier alles naast te krijgen en vele andere
Orenten dat wij nooit eerder zien hadden

men heeft hier best van eten en drinken,
wij wonen maar een kree of vijf van spoor
de freinen vliegen aan onze deurs langens
soms drie en vier regels naast elkaander
hier gaan alle dagen sagtig freinen van bij en
zulke lange eindem er zijn soms zestig en
zeventig freinen achter, het staat geen
oogenblik stil och wat een drukte men
kan soms niet hooren of zien, wij wonen
ver wat tien minuten van de kerk wij
hebben op 't heden geen Domenie maar ze
hebben een beroepen Domeni Ekster ik weet
niet goed waar hij staat hij heeft hier verleden
vondag gepreekt dat was een lichte ik hoop dat
hij het beroep maar aan neemt, hoe gaat het
bij u allen nog bij het oude gaat het goed met
Domeni Huizenga, En hoe gaat het Derk
en Griet daar zijn wij nieuwsgierig naar
wij hebben verleden week een brief van de
Wind kregen het ging haar goed de Wind kee
het klermaten weer wonderlijk diende bij
Engelse menschen en Evert ging een heen
de keeren, Destje heeft twee maal een brief
en portret kregen van Willem van Halren
hij wilde bij haar komen maar ze had er

geen zin aan, ik heeft een maal op wat be-
schied dat is een knape vent van 22 jaar hij
werkt bij Tromp zijn vader is smid en
ouderling van onze kerk het is een goed
vreemde jongeling, de mencken zijn hier
heel aardig te weten hier van geen grootheid,
hoe gaat met Pieter en Angtje weet Pieter nog
wel dat wij bij u geweest hebben of is u hem al ver-
geten, Dertje en ik praten nog al vaak over u dat
gij ons altijd zo best be handelt hebt wij bedun-
ken nu nog voor, wat hebben wij het nu veel beter
als toen wij bij Griet waren, ofk ben om mijn
eigen man en hoef niemant naar de oogen
zien, Tromp zegt mij nergens van zo ik doe is u hem
altijd best ik heb het zo wij ik heb geen berouw
dat ik getrouwd ben wij hebben hier mooi met
om drie en, Maar als Moete hier niet komt hoop ik
ook dat wij weer en Holland komen, Wij zijn
door u weeren zegen reedelyk gerond en hopen
dat gij dese letteren en gezondheid moogt ontangen

Wartelyk begroet van Mij is

Wien din. Geerte. Bandringa

ook gegroet van Tromp en Dertje.

Schryff spoedig te rug. de Groote aan
Christe Postema en Willem. Loppers. Gutenger.
Griet Kampenga. om adres zal ik op een
papier zetten.

Je greekt ook
aan Postema
en Maaske.

om adven is van

L. Thompson

Oct 4 75. Anne. Jane. The

Chicago. Charles & Annette
Glenview.

Doet dankbaarheid van my Groot
Vrienden. De beste Gedenkingen
der allen de goede dag & van my
naar goede

aan schryven mij ook een
van de 21. van
spreek een brief
van van van van

[illegible]

De heer
Wm. J. van der
Meer
Postbus 123
Dordrecht
Van: Leiden
Provincie Leiden
Nederland
Wageningen

Brieven van een *Letters from a* landverhuizer *Emigrant*

"O JANTJE wat is het hier een groote stad, dat kunt ge nooit geloven. Ze zeggen dat er haast geen eind aan is en wat groote huizen, ik heb huizen gezien daar waren wel driehonderd glazen in, als ge hier eens waart zoud ge raar opzien en er word gezegd dat hier in Chicago elfduizend Hollanders zijn en wij woenen hier in een groot huis."

Zo schrijft Geeske Bandringa aan haar ex-buurvrouw Jantje Borgman in Pietersburen. Het is 1884. Veel arbeiders in West-Europa zijn de armoede in het thuisland beu en trekken naar de verenigde Staten. „it lán lan dream en winsken". Iedereen spreekt over landverhuizen, wekelijks varen de afgeladen schepen uit. Betrekkelijk kleine schepen, maar met een beetje passen en meten stopt men er al gauw zevenhonderd mensen in.

Oud-accountant A. D. Posthumus van het Mauritsplein te Leeuwarden vond in oude familiepapieren een paar curieuze brieven van landverhuizers. De brief waaruit hierboven wordt geciteerd, is gericht aan Jantje Borgman en haar man Klaas Jansen, meester schoenmaker in Pieterburen, gemeente Eenrum, Groningen. Klaas Jansen was de grootvader van mevrouw Posthumus en zij heeft de brieven altijd bewaard.

Briefschrijfster Geeske Bandringa blijkt samen met haar zuster Geeske en haar broers Menze en Pebe gëmigreerd te zijn. Dat was in 1884. Ze waren met zevenhonderd andere landverhuizers een paar weken op het schip en moesten toen nog een paar dagen met de trein voordat ze Chicago bereikten. Zekere Tromp was er ook bij en meteen na aankomst in de V.S. is Geeske met hem getrouwd.

lange vlegten in 't haar, net als vrouw-lui."

Geeske heeft zich verder bezig gehouden met het noteren van de prijzen voor de dagelijkse levensbehoeften: „pont koffij kost hier 25 cent, dat zijn besten, pond witte zuiker 8, pont klontjes 20, pont meel 4" enz., maar groene zeep is er niet te krijgen en ze treft in de winkel groenten aan „dat wij nooit eerder zien hadden." Ondertussen knaagt het verlangen naar thuis: „Wij hebben het hier mooi, maar als moeke hier niet komt, hoop ik toch dat wij weer in Holland komen. Wij zijn door 's Heeren zegen redelijk gezond en hopen dat gij deze letteren in gezondheid moogt ontvangen."

Uit de poststempels blijkt, dat de brief al ruim twee weken later in Pieterburen was en dat was in die tijd een hele redelijke prestatie van tante Pos.

De gehuwde staat schijnt voordelen te hebben gehad, want in een brief van andere landverhuizers wordt ook verteld, dat er meteen na aankomst getrouwd werd. Geeske deelt mee, dat Tromp - ze noemt haar man bij z'n achternaam - eerst een paar weken bij de smid heeft gewerkt. Maar hij kon daar geen mens verstaan en ging daarom in een fabriek werken, waar hij vele Nederlanders ontmoette. Hij houdt de hele winter werk en dat is mooi, schrijft Geeske. Jawel, want in het vaderland heerste in de wintermaanden werkloosheid. Zuster Derkje kreeg werk op een naaiatelier, schafte zich thuis ook een naaimachine aan („voor 26 dollar, dat is 68 gulden") en kreeg het erg druk. De beide broers gingen buiten de stad bij de boer werken. Ze verdienden daar 22 dollar en de kost en vonden dat een boel geld.

● Heimwee

Geeske is overdag alleen thuis en heeft heimwee. „Wij mogen hier wel wezen maar als moeke, broeder en zusje hier ook waren, waren wij hier liever. Het kan wezen dat ze in 't voorjaar wel bij ons komen, maar zoo niet dan komen wij bij welzijn weer in Holland. Ik hoop niet dat wij altijd van elkander gescheiden blijven zoo God ons nog wat in het leven spaart." Geeske heeft grote aanpassingsmoeilikheden, ze kan ook

smid heeft gewerkt. Maar hij kon daar geen mens verstaan en ging daarom in een fabriek werken, waar hij vele Nederlanders ontmoette. Hij houdt de hele winter werk en dat is mooi, schrijft Geeske. Jawel, want in het vaderland heerste in de wintermaanden werkloosheid. Zuster Derkje kreeg werk op een naaiatelier, schafte zich thuis ook een naaimachine aan („voor 26 dollar, dat is 68 gulden”) en kreeg het erg druk. De beide broers gingen buiten de stad bij de boer werken. Ze verdienden daar 22 dollar en de kost en vonden dat een boel geld.

● Heimwee

Geeske is overdag alleen thuis en heeft heimwee. „Wij mogen hier wel wezen maar als moeke, broeder en zusje hier ook waren, waren wij hier liever. Het kan wezen dat ze in 't voorjaar wel bij ons komen, maar zoo niet dan komen wij bij welzijn weer in Holland. Ik hoop niet dat wij altijd van elkander gescheiden blijven zoo God ons nog wat in het leven spaart.” Geeske heeft grote aanpassingsmoeilijkheden, ze kan ook slecht tegen het klimaat. „Ik ben haast nooit goed in orde, de dokters zeggen dat ik niet over deze luchtgesteldheid kan, ik heb al verscheiden dranken had.”

De trein davert op nog geen vijf meter van hun kamer voorbij, „alle dagen tagtig en zulke lange eindden, er zijn soms zestig en zeventig treinen achter, het staat geen oogenblik stil.” En verder: „En wat ziet men hier vreemde gezigten, pikzwarte mannen, vrouwen en kinder, en Chinezen, dat zijn ook vreemde gezigten, die mannen dragen

Zoals telefonisch
afgesproken jl. vrijdag

vr. jr.
Jan Smits
Moluk 177
6043 ZS Arnhem